

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

BIOĻĪSKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKTU PĀRSTRĀDES ATTĪSTĪBA LATVIJĀ (2005-2014)

Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija
2014.gada oktobris

PROJEKTU LĪDZFINANSE
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

SATURS

1. Kopsavilkums	3 lpp
2. Bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu attīstība	4 lpp
3. Bioloģiskās pārstrādes apjoms un apgrozījums	8 lpp
3.1. Bioloģiskās pārstrādes apjomi	8 lpp
3.2. Bioloģiskās pārstrādes apgrozījums	10 lpp
4. Bioloģiskā pārstrāde pa produktu kategorijām	11 lpp
4.1. Piena un piena produktu pārstrāde	11 lpp
4.2. Graudu malšanas produktu un cietes ražošana	13 lpp
4.3. Gaļas un gaļas produktu pārstrāde	14 lpp
4.4. Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde	15 lpp
4.5. Maizes un mīklas izstrādājumu ražošana	18 lpp
4.6. Augu eļļas un dzīvnieku izcelsmes tauku ražošana	19 lpp
4.7. Dzērienu ražošana	19 lpp
4.8. Citu pārtikas produktu ražošana	20 lpp
4.9. Pārstrādes atbalsta un tirdzniecības uzņēmumi	21 lpp
5. Bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu aptaujas rezultāti	24 lpp

1. KOPSAVILKUMS

Pēdējo trīs gadu laikā strauji palielinājies uzņēmumu skaits, kuriem izdots bioloģiskās lauksaimniecības pārstrādes sertifikāts, un līdz ar to arvien vairāk no bioloģiski saražotās produkcijas nonāk tirgū.

Bioloģiskā pārstrāde Latvijā sāka attīstīties 2005.gadā ar pirmajiem astoņiem pārstrādes uzņēmumiem. Kopumā 9 gadu laikā uzņēmumu un saimniecību skaits, kas nodarbojas ar bioloģiskās lauksaimniecības produktu pirmapstrādi un pārstrādi, ir pieaudzis no 8 uzņēmumiem līdz 125 uzņēmumiem.

Vairāk kā puse pārstrādes uzņēmumu ir balstīti uz saimniecības bāzes (58%), un daļai no tiem ir statuss „ražotājs mājas apstākļos”(vairāk kā 20% no visiem pārstrādātājiem). Tomēr arvien vairāk bioloģiskajā pārstrādē ienāk arī tīrie pārstrādes uzņēmumi. 2014.gada oktobrī tādi ir 59 uzņēmumi, no kuriem puse ir atzītie ražošanas uzņēmumi, tādi kā A/S „Tukuma piens”, A/S „Talsu piensaimnieks”, A/S „Lazdonas piensaimnieks”, SIA „Rīgas Dzirnāviņi”, SIA „Aloja Starkelsen”, SIA „Skrīveru saldumi”, SIA „Lāči”, SIA „Maiznīca Flora”, SIA „Svētes maize”, SIA „Ķelmēni”, SIA „Dimdiņi”, SIA „Cēsu miesnieks”, SIA „Brūveris”, SIA „Valmiermuižas alus”, SIA „Vinnis”. Lielākai daļai no lielajiem pārstrādātājiem ir dalītās pārstrādes līnijas ar bioloģisko produktu ražošanas nodalīšanu laikā.

2013.gadā kopā tika pārstrādātas 3880 tonnas bioloģiskās produkcijas, kas ir 2,6% salīdzinājumā ar visas bioloģiskajās saimniecības saražotās bioloģiskās produkcijas apjomu. [Un pārstrādātā bioloģiskā produkcija procentuāli no saražotās bioloģiskās produkcijas pēdējo piecu gadu laikā ir vairāk kā dubultojusies.](#)

Visstraujāk pēdējo 5 gadu laikā ir pieaugusi bioloģiskā piena un piena produktu pārstrāde, no 188 tonnām 2009.gadā līdz 2037 tonnām 2013.gadā, un šobrīd tā sastāda vairāk kā pusi no visas bioloģiskās produkcijas pārstrādes apjoma. Otrajā vietā pēc apjoma ir graudu malšanas produktu un cietes ražošana, bet trešajā vietā gaļas un gaļas produktu ražošana. Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrādes apjomi pēdējos divos gados turpina palielināties. Maizes un mīklas izstrādājumu ražošanas apjomi savukārt pēdējo divu gadu laikā ir samazinājušies. Vēl tiek ražotas bioloģiskās tējas, garšvielas, konditorejas, medus un citi biškopības produkti. Savukārt pēdējo trīs gadu laikā ir sākusi attīstīties bioloģisko dzērienu ražošana. Un 2013.gadā ir uzsākta arī bioloģiskās dzīvnieku barības ražošana.

Vadoties pēc 2013.gada bioloģiskās pārstrādes apjomiem un vidējām mazumtirdzniecības cenām, kopējā bioloģiskās pārstrādes apgrozījuma aplēse ir ap 15 miljoni eiro. Salīdzinoši 2012.gadā bioloģiskās pārstrādes apgrozījums tiek lēsts ap 9 miljoni eiro.

Būtisku lomu bioloģiskās pārstrādes attīstībā spēlē arī pārstrādes atbalsta uzņēmumu (fasēšanas un pārpakošanas, pārtikas produktu noliktavas) un tirdzniecības uzņēmumu (starpniecības un vairumtirdzniecības uzņēmumi, stacionārie veikali un interneta veikali) attīstība, kas piedzīvoja strauju izaugsmi 2011.gadā, un 2014.gada oktobrī tie ir jau 61 uzņēmums. Kā arī 2014.gadā ir sertificējies pirmais sabiedriskās ēdināšanas uzņēmums SIA „Augstceltne”.

Bioloģiskās produkcijas pārstrādes attīstību visus šos gadus veicināja atbalsts no valsts subsīdijām apstrādātās un pārstrādātās produkcijas ražotājiem, kuri piedalījās bioloģiskās lauksaimniecības shēmā nodrošinot produkcijas realizāciju mazumtirdzniecībā.

2. BIOĻĪSKĀS PĀRSTRĀDES UZŅĒMUMU ATTĪSTĪBA

2005.gadā sāka attīstīties bioloģiskā pārstrāde Latvijā un radās pirmie 8 pārstrādes uzņēmumi.

Pirmie 8 bioloģiskās pārstrādes uzņēmumi Latvijā (2005)

Maizes ceptuves:	SIA „Zelta kliņģeris” (vairs nedarbojas) z/s „Ķelmēni”
Kautuves:	„Zaubes kooperatīvs” (vairs nedarbojas) trušu kautuve „Sveķi”
Piena pārstrāde:	„Ķeipenes piensaimnieku sabiedrība” (vairs nedarbojas) kazas piena pārstrādes uzņēmums SIA „Līcīši”
Tējas ražotne:	z/s „Ozoliņi”
Medus pārstrāde:	SIA „Vinnis”

2006. gadā ar bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrādi sāka nodarboties arī vēl viena kautuve („Šalkas – Elvi”), tējas ražotne z/s „Ragāres”, divi augkopības produkcijas pārstrādes uzņēmumi (z/s „Sidrabi” un Latvijas piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība „Latgales Ekoprodukti”) un divi augļu un ogu pārstrādes un fasēšanas uzņēmumi (kooperatīvs „Zaļais grozs” un SIA „Pārsla - 2”). Un kopā ar bioloģisko produktu pārstrādi nodarbojās 14 uzņēmumi.

2007. gadā klāt nāca divi piena pārstrādes uzņēmumi (z/s ”Juri” un a/s ”Triķātas siers”) un tējas ražotne (z/s ”Upmaļi”) un augļu pārstrādes uzņēmums (z/s ”Meldri”). Un kopā ar bioloģisko produktu pārstrādi nodarbojās 16 uzņēmumi.

Bioloģiskās lauksaimniecības produktu apritē iesaistījās arī trīs labības noliktavas un divi piena savākšanas uzņēmumi.

2008.gadā bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu skaits strauji pieauga un tas gandrīz trīskāršojās salīdzinot ar 2007.gadu. Kopā darbojās jau 39 uzņēmumi. Papildus jau esošajiem bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumiem tika izveidoti jauni pirmapstrādes un pārstrādes uzņēmumi – medus pārstrādes uzņēmumi z/s “Kalna Smīdes 1” un z/s “Lapegles”, kartupeļu cietes ražošanas uzņēmums SIA “Aloja Starkelsen”, piena pārstrādes uzņēmums a/s “Talsu piensaimnieks”, siera ražošanas saimniecība z/s “Lieknas” un citi.

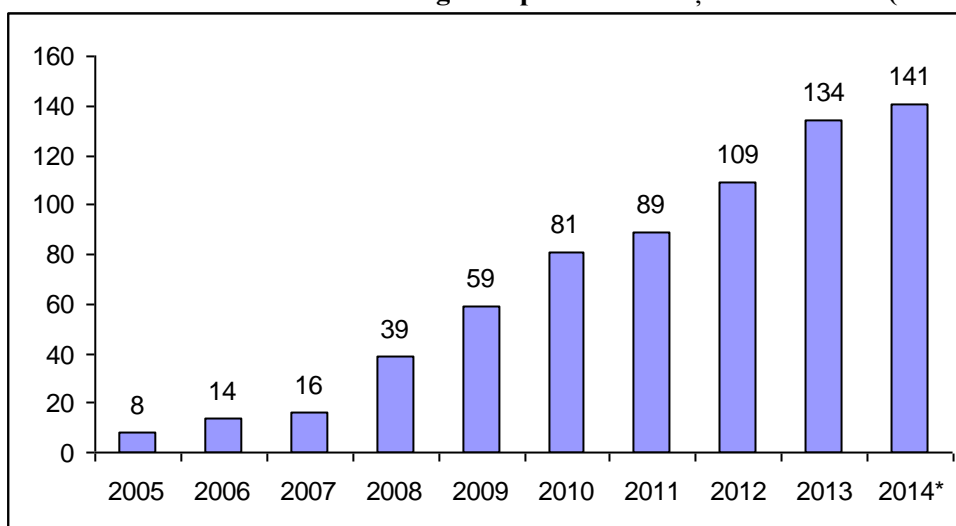
2009.gada beigās bija jau 59 uzņēmumi – par trešdaļu vairāk nekā iepriekšējā gadā.

No 2010. gada līdz 2013.gadam bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu skaits turpināja pieaugt vairāk kā dubultīgi no 59 uzņēmumiem līdz 134 uzņēmumiem.

Bioloģiskās lauksaimniecības produktu nokļūšanu tirgū visus šos gadus veicināja atbalsts no valsts subsīdijām primārās produkcijas, apstrādātās un pārstrādātās produkcijas ražotājiem, kuri piedalījās bioloģiskās lauksaimniecības shēmā, nodrošinot produkcijas realizāciju mazumtirdzniecībā.

Kopumā 9 gadu laikā uzņēmumu un saimniecību skaits, kas nodarbojās ar bioloģiskās lauksaimniecības produktu pirmapstrādi un pārstrādi, ir pieaudzis no 8 uzņēmumiem līdz 125 uzņēmumiem (skatīt 1.attēlu).

1. attēls. Bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu skaits (2005-2014)

* - uzņēmumu skaits uz 01.10.2014

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojumi 2006-2014

Neskatoties uz pozitīvo tendenci, vairāk kā puse pārstrādes uzņēmumu ir balstīti uz saimniecības bāzes (58%), un daļai no tiem ir statuss „ražotājs mājas apstākļos”(vairāk kā 20% no visiem pārstrādātājiem), kas būtiski ierobežo uzņēmuma iespējas realizēt produkciju mazumtirdzniecībā (skatīt 1.tabulu). Mājas apstākļos notiek piena produktu, maizes un miltu izstrādājumu ražošana, ārstniecības augu apstrāde, pārstrāde, iepakošana, augļu un dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu pārstrāde.

Tomēr arvien vairāk bioloģiskajā pārstrādē ienāk arī tīrie pārstrādes uzņēmumi, kuri nav balstīti uz saimniecības bāzes. 2014.gada oktobrī tādi ir 59 uzņēmumi, no kuriem puse ir nopietni atzītie ražošanas uzņēmumi (skatīt 1.tabulu).

1.tabula. Bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu veidi, 2014

	Uzņēmumu skaits	No tiem:	Skaitis
Ražošana un pārstrāde (balstīti uz saimniecības bāzes)	82	Pārstrāde mājas apstākļos	32
		Reģistrētie uzņēmumi	50
Pārstrāde	59	Reģistrētie uzņēmumi	29
		Atzītie uzņēmumi	30
KOPĀ	141		

Avots: PVD Bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumu reģistrs uz 01.10.2014

Visvairāk pārstrādes uzņēmumu ir kategorijā „citu pārtikas produktu ražošana”, kas ietver tējas, garšvielu un piedevu ražošanu, cukurotas konditorejas ražošanu, medus un citu

biškopības produktu apstrādi, pārstrādi un iepakojšanu. 2013.gadā kopā 44 uzņēmumi (skatīt 2.tabulu). Daudz uzņēmumu ir arī produktu kategorijā „Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde” – 2013.gadā kopā 31 uzņēmums. Tomēr lielākā daļa no šo produktu kategoriju uzņēmumiem ir nelieli pārstrādes uzņēmumi, kas ir balstīti uz saimniecības bāzes.

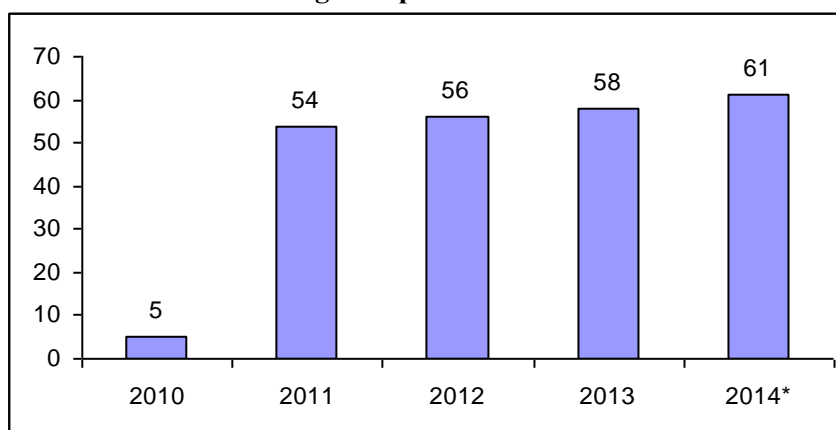
2.tabula. Bioloģiskās pārstrādes uzņēmumu skaits pa produktu kategorijām

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gaļas un gaļas produktu ražošana	6	5	6	13	14
Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde	15	18	18	27	31
Augu eļļas un dzīvnieku izcelsmes tauku ražošana	2	2	2	2	3
Piena un piena produktu ražošana	13	17	19	15	17
Graudu malšanas produktu un cietes ražošana	7	4	4	5	7
Maizes, mīklas izstrādājumu ražošana	3	5	7	8	9
Citu pārtikas produktu ražošana	13	30	33	39	44
Dzīvnieku barības ražošana	-	-	-	-	2
Dzērienu ražošana	-	-	-	2	5
KOPĀ	59	81	89	109	134

Avots: ZM statistika, 2014

Būtisku lomu bioloģiskās pārstrādes attīstībā spēlē arī pārstrādes atbalsta uzņēmumu (piena savākšana un transportēšana, fasēšanas un pārpakošanas, pārtikas produktu noliktavas) un tirdzniecības uzņēmumu (starpniecības un vairumtirdzniecības uzņēmumi, stacionārie veikali un interneta veikali) attīstība, kas piedzīvoja strauju izaugsmi 2011.gadā (skatīt 2.attēlu).

2.attēls. Bioloģiskās pārstrādes atbalsta un tirdzniecības uzņēmumi

*- uzņēmumu skaits uz 01.10.2014

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

Tādējādi kopējais uzņēmumu un saimniecību skaits, kas nodarbojas ar bioloģiskās lauksaimniecības produktu pirmapstrādi un pārstrādi, kā arī to, kas atbalsta pārtikas produktu pārstrādi un nodarbojas ar produkcijas realizāciju tirgū 2010.gadā bija 86 uzņēmumi, 2011.gadā – 143 uzņēmumi, 2012.gadā bija 165 uzņēmumi un 2013.gadā – 192 uzņēmumi.

Lielākie bioloģiskās pārstrādes uzņēmumi Latvijā 2014.gadā

Piena pārstrāde:	A/S „Tukuma piens”/ zīmols „Baltais eko” A/S „Talsu piensaimnieks” A/S „Lazdonas piensaimnieks” SIA „Skrīveru saldumi”
Cietes ražotājs:	SIA „Aloja Starkelsen”
Graudu pārstrāde:	AS „Rīgas Dzirnavnieks” Z/S „Kaņepītes”*
Gaļas pārstrāde:	SIA „Cēsu miesnieks” SIA „Āma” SIA „Servilat” SIA „Sidrabjērs”
Maizes ceptuves:	SIA „Maiznīca Flora” SIA „Lāči” SIA „Svētes maize” Z/S „Ķelmēni”
Augļu un ogu pārstrāde	SIA „Puratos Latvia” SIA „LatEkoFood”* SIA „Edvark” (SIA „Royal Berry”) SIA „Herbe” SIA „Biograph Organic sweets”* SIA „Rāmkalni Nordeco” SIA „Leatus” (Hortus)
Dārzeņu pārstrāde:	SIA „Dimdiņi”
Dzērienu ražotāji:	SIA „Brūveris” SIA „Valmiermuižas alus”
Tējas ražotnes:	Z/S „Upmaļi”* Z/S „Ozoliņi”* Z/S „Ragāres”*
Medus pārstrāde:	SIA „Vinnis” SIA „Linda Griin” ZS „Kalna Smīdes-1”

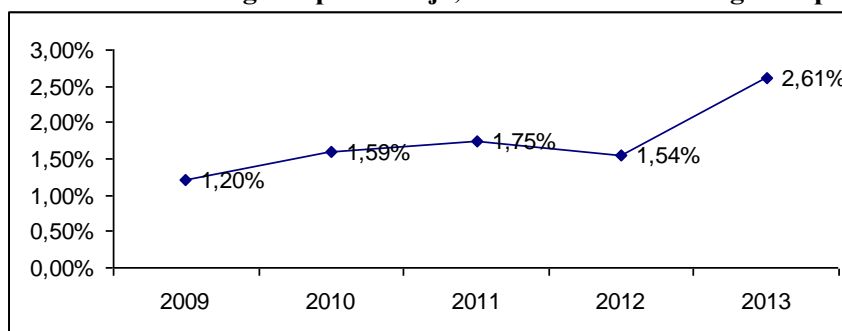
Lielākajai daļai no pārstrādātājiem ir dalītās pārstrādes līnijas, kur bioloģisko produktu ražošana ir nodalīta laikā. Tikai bioloģiskās produkcijas pārstrādātāji atzīmēti ar zvaigznīti.

3. BIOĻĪSKĀS PĀRSTRĀDES APJOMI UN APGROZĪJUMS

3.1. Bioloģiskās pārstrādes apjomi

Tā kā pēdējo 7 gadu laikā pārstrādes uzņēmumu skaits ir strauji pieaudzis, tad arvien vairāk bioloģiski saražotās produkcijas nonāk tirgū. 2013.gadā kopā tika pārstrādātas 3879,8 t bioloģiskās produkcijas, kas ir 2,6% salīdzinājumā ar visas bioloģiskajās saimniecībās saražotās bioloģiskās produkcijas apjomu. Pārstrādātā bioloģiskā produkcija procentuāli no saražotās bioloģiskās produkcijas pēdējo piecu gadu laikā ir vairāk kā dubultojusies (skatīt 3.attēlu).

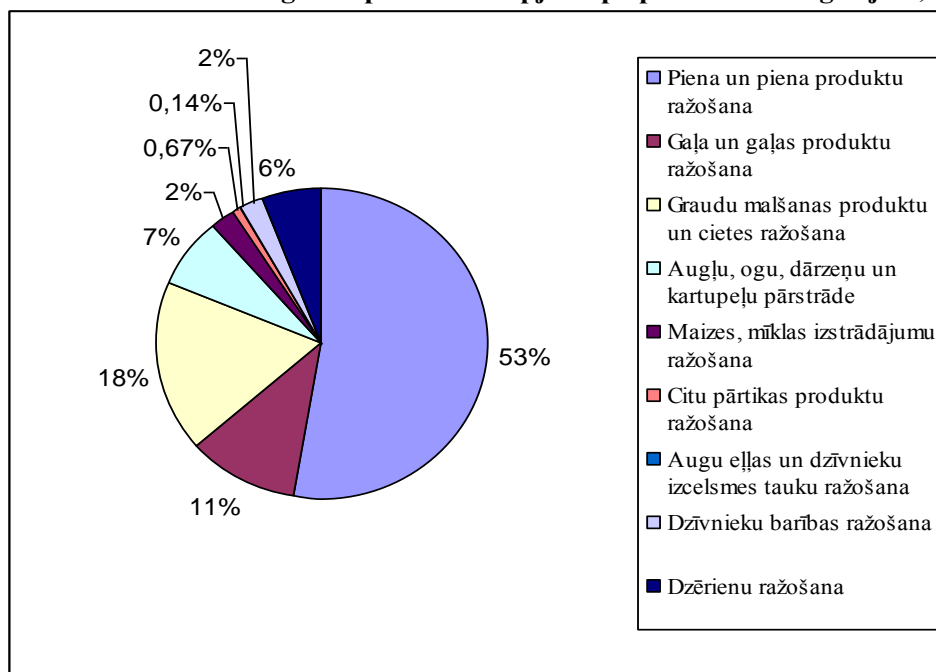
3. attēls. Pārstrādātā bioloģiskā produkcija, % no saražotās bioloģiskās produkcijas

Avots: ZM statistika, 2014

No visas pārstrādātās bioloģiskās produkcijas pēc apjoma lielāko proporciju 2013.gadā sastādīja piena produkti, kas ir vairāk kā puse – 53%, otrajā vietā graudu malšanas produktu un cietes ražošana – 18% un trešajā vietā gaļas un gaļas produktu ražošana – 11 % (4.attēls).

4.attēls. Bioloģiskās pārstrādes apjomi pa produktu kategorijām, %, 2013

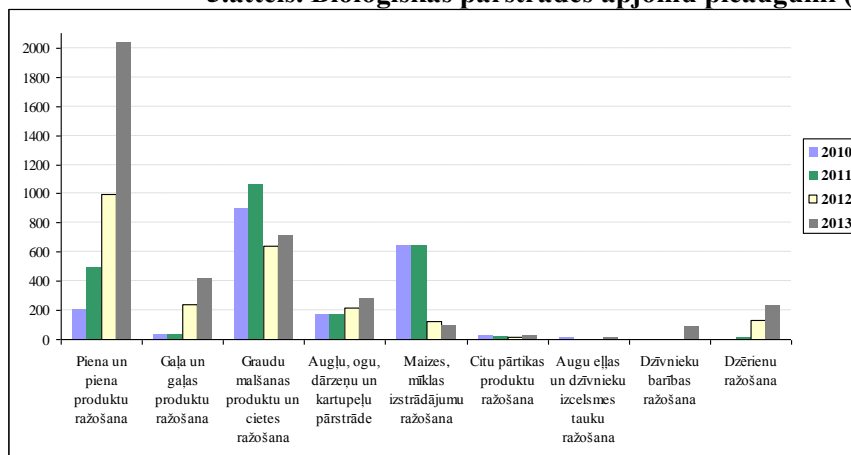

Avots: ZM statistika, 2014

Visstraujāk pēdējo 5 gadu laikā ir pieaugusi bioloģiskā piena un piena produktu pārstrāde, no 188 tonnām 2009.gadā līdz 2037 tonnām 2013.gadā, kas ir vairāk kā desmitkārtīgs pieaugums

(skatīt 5.attēlu). Tieši pēdējo trīs gadu laikā bioloģiskā piena produktu pārstrāde ar katru gadu dubultošanās.

5.attēls. Bioloģiskās pārstrādes apjomu pieaugumi (2010-2013), t

Avots: ZM statistika, 2014

Otrajā vietā pēc pārstrādes apjomiem ir graudu malšanas produktu ražošana, 2013.gadā 709,7 tonnas. Šī produktu kategorija piedzīvoja apjomu pieaugumu 2010. un 2011.gados, bet 2012.gadā bija kritums (skatīt 3.tabulu)..

Trešajā vietā pēc pārstrādes apjomiem ir gaļa un gaļas produktu ražošana. Arī šī pārstrāde ir attīstījusies pēdējo 5 gadu laikā, no 9 tonnām 2009.gadā līdz 415 tonnām 2013.gadā. Un visstraujākā izaugsme ir tieši 2012. un 2013.gados (skatīt 3.tabulu).

Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrādes apjomi pēdējos divos gados turpina palielināties un 2013.gadā tās bija 278,5 tonnas. Maizes un mīklas izstrādājumu ražošanas apjomi savukārt pēdējo divu gadu laikā ir samazinājušies.

Pēdējo trīs gadu laikā ir sākusi attīstīties arī bioloģisko dzērienu ražošana, kas ir piedzīvojusi strauju pieaugumu, 2013.gadā sasniedzot jau 230 tonnas. Un 2013.gadā ir uzsākta arī bioloģiskās dzīvnieku barības ražošana.

3.tabula. Bioloģiskās pārstrādes apjomi, t

	2009	2010	2011	2012	2013
Piena un piena produktu ražošana	188,12	197,1	491,1	998,0	2037,5
Graudu malšanas produktu un cietes ražošana	727,26	893,7	1055,1	640,7	709,7
Gaļas un gaļas produktu ražošana	9,20	29,1	33,5	238,7	414,9
Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde	171,07	172	172,3	218,0	278,5
Dzērienu ražošana	-	-	10,6	130,0	229,51
Maizes, mīklas izstrādājumu ražošana	507,80	641,2	641,4	125,8	96,5
Dzīvnieku barības ražošana	-	-	-	-	81,9
Citu pārtikas produktu ražošana	32,16	20,9	19,1	15,3	26
Augu eļļas un dzīvnieku izcelsmes tauku ražošana	1,77	3,9	3,3	3,0	5,3

Avots: ZM statistikas dati, 2013

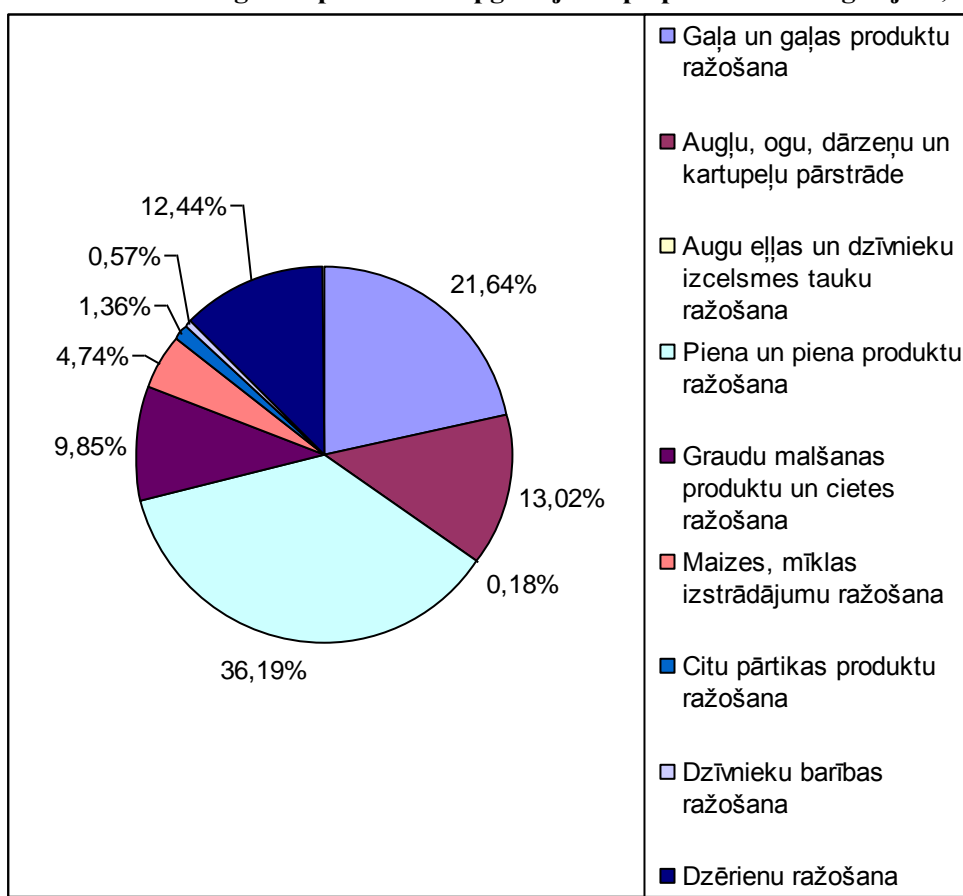
3.2. Bioloģiskās pārstrādes apgrozījums

Vadoties pēc 2013.gada bioloģiskās pārstrādes apjomiem un vidējām mazumtirdzniecības cenām, kopējā bioloģiskās pārstrādes apgrozījuma aplēse ir ap 15 miljoni eiro. Salīdzinoši 2012.gadā bioloģiskās pārstrādes apgrozījums tiek lēsts ap 9 miljoni eiro.

Lielākais apgrozījums procentuāli ir bioloģiskā piena un piena produktu ražošanai, kas ir arī pēc pārstrādes apjomiem vadošā produktu kategorija, – 36,19% (skatīt 6.attēlu).

Otrajā vietā pēc apgrozījuma ir bioloģiskā gaļa un gaļas produktu ražošana – 21,64%, un tad ar līdzīgiem apgrozījumiem seko augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde kā arī dzērienu ražošana – 12-13%.

6.attēls. Bioloģiskās pārstrādes apgrozījums pa produktu kategorijām, %, 2013

Avots: ZM statistikas dati, 2014

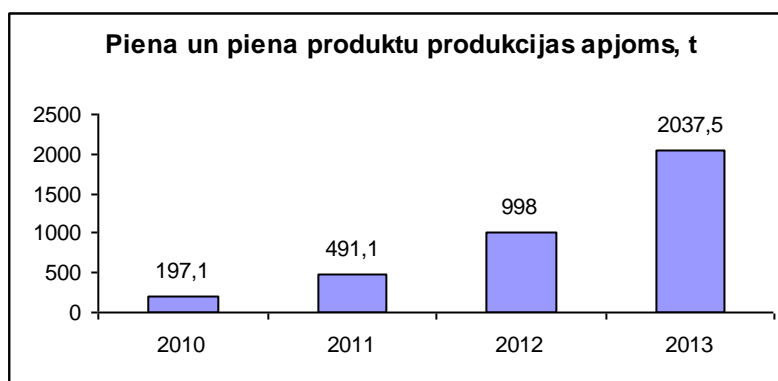
4. BIOĻĪSKĀ PĀRSTRĀDE PA PRODUKTU KATEGORIJĀM

4.1. Bioloģiskā piena pārstrāde

Vislielākais bioloģiskās pārstrādes pieaugums pēdējo trīs gadu laikā ir pienam un piena produktiem un it īpaši 2013.gadā piena pārstrāde ir dubultojusies (skatīt 7.attēlu). Tas saistīts ar to, ka lielie piena pārstrādes uzņēmumi (AS „Tukuma piens”, AS „Talsu piensaimnieks”), kas nodarbojas ar bioloģiskā piena pārstrādi, pēdējo gadu laikā ir būtiski paplašinājuši bioloģisko piena produktu sortimentu un ražošanas apjomus.

2013.gadā ir pārstrādātas 2037,5 tonnas bioloģiskā piena, bet tas vēl joprojām ir tikai 2,93% no visa saražotā bioloģiskā piena (kopā 69 600 t). Līdz ar to vēl ir ļoti liels potenciāls bioloģiskā piena pārstrādei, jo šobrīd ap 80% no realizētā bioloģiski saražotā piena tiek nodots un pārstrādāts kopā ar konvencionālo pienu.

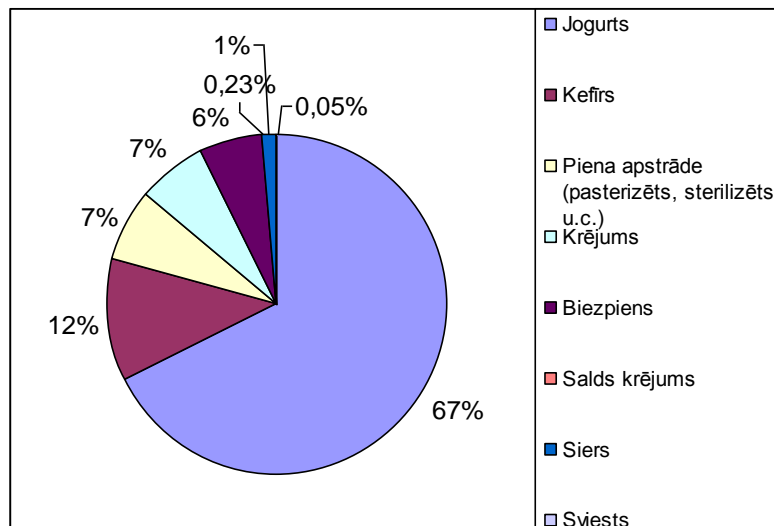
7. attēls. Bioloģiskā piena un piena produktu apjoms, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

No bioloģiskā piena tiek ražoti dažādi piena produkti, kā pasterizēts piens, jogurts, kefīrs, krējums, biezpiens, saldaiss krējums, Visvairāk no bioloģiskā piena 2013.gadā tika saražots jogurts (67% no visiem bioloģiskajiem piena produktiem), otrajā vietā ir kefīrs (12%) un trešajā vietā piena pārstrāde (7%) un krējums (7%) (skatīt 8.attēlu). Visvairāk 2013.gadā salīdzinot ar 2012.gada ražošanas apjomiem palielinājās krējuma ražošana – gandrīz 8 reizes, piena apstrāde pieauga vairāk kā 6 reizes un biezpiena ražošana pieauga 3 reizes (skatīt 4.tabulu).

8. attēls. Bioloģiskie piena pārstrādes produkti

4. tabula. Bioloģiskie piena pārstrādes produkti, t

	2012	2013
Jogurts	804,78	1375,97
Kefīrs	84,87	236,41
Piena apstrāde	23,30	142,93
Krējums	17,68	134,90
Biezpiens	37,84	117,11
Salds krējums	6,86	4,62
Siers	22,45	24,60
Sviests	0,24	0,93

Avots: ZM statistikas dati, 2014

A/S „Tukuma piens” bioloģiskā piena pārstrādi uzsāka 2011.gadā ar bioloģisko jogurtu ražošanu, un šobrīd ražo jau bioloģisko skābo krējumu, kefīru, 7 veidu jogurtus, biezpienu, divu veidu biezpiena sieriņus un trīs veidu putras. Uzņēmuma vadība atzīst, ka bioloģisko produktu ražošana ir uzņēmuma prioritāte.

A/S „Talsu piensaimnieks” bioloģiskā piena pārstrādi uzsāka 2008.gadā un šobrīd ražo bioloģisko pienu, kefīru, vājpiena un pilnpiena biezpienus.

Lazdonas piens uzsāka bioloģiskā piena pārstrādi 2014.gadā un ražo bioloģisko kefīru un balto biezpiena sieru.

SIA „Latvijas piens”, kas 2013.gadā pārņēma no „Trikātas siera” arī bioloģisko sieru ražošanu, 2014.gadā uz laiku ir apturējis bioloģisko sieru ražošanu. Savulaik a/s „Trikātas siers” bija pirmais lielais piena pārstrādes uzņēmums, kas 2007.gadā sāka pārstrādāt bioloģisko pienu un ražot divu veidu bioloģiskos sierus.

Ar piena pārstrādi nelielos apjomos nodarbojas arī z/s „Muižgaļi”, kas ražo govju piena cieto sieru, viens kazas piena pārstrādes uzņēmums un ar piena pārstrādi mājas apstākļos nodarbojas 13 bioloģiskās saimniecības, no kurām viena ar kazas piena pārstrādi (skatīt 5.tabulu).

5.tabula. Bioloģiskā piena pārstrādes uzņēmumi

Piena pārstrāde atzītos uzņēmumos	Piena pārstrāde saimniecībās reģistrētā uzņēmumā	Piena pārstrāde mājas apstākļos
<ul style="list-style-type: none"> A/S Tukuma piens A/S Talsu piensaimnieks A/S Lazdonas piensaimnieks Z/S Muižgaļi („Vītolbergu siers”) SIA „Latvijas piens” 	Kazas piena pārstrāde – 1	<ul style="list-style-type: none"> Piena pārstrāde mājas apstākļos – 3; Piena produktu pārstrāde mājas apstākļos 6 Vēl kombinācijā ar citu pārstrādi – 3 Kazas piena pārstrāde mājas apstākļos – 1
Kopā 5 pārstrādātāji	Kopā 1 pārstrādātājs	Kopā 13 pārstrādātāji

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

Vēl ļoti būtisku lomu bioloģiskā piena pārstrādes attīstībā spēlē arī uzņēmumi, kas nodrošina atbalstošās funkcijas, kā svaigpiena savākšanas un pārvadāšanas uzņēmumi (skatīt 6.tabulā).

6.tabula. Bioloģiskā svaigpiena savākšanas un pārvadāšanas uzņēmumi

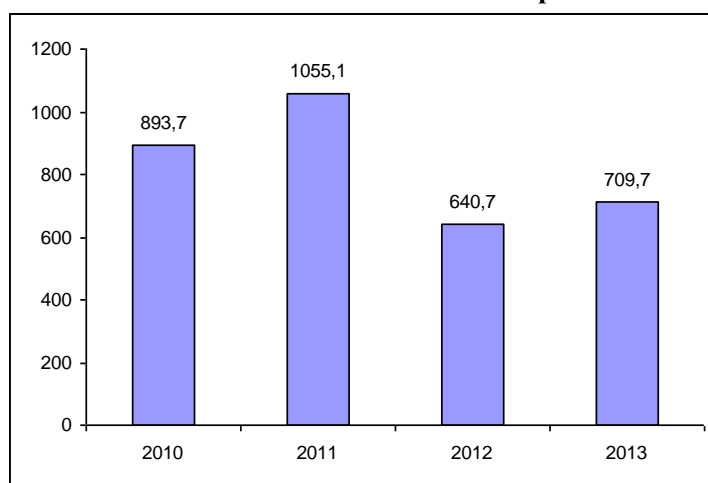
1. SIA EEMR TRANSPORT	Piena pārvadāšana
2. PKS DZĒSE	Piena savākšana
3. LPPKS Trikātas KS	Svaigpiena savākšana un transportēšana
4. LPKS “Piebalga”	Svaigpiena savākšana un transportēšana
5. AKMEŅKALNI ZS	Piena transportēšana

4.2. Graudu malšanas produktu un cietes ražošana

Graudu malšanas produkti un cietes ražošana ir otrā visvairāk pārstrādātā bioloģisko produktu kategorija pēc pārstrādes apjoma. 2013.gadā tika pārstrādātas 709,7 tonnas graudu, kas ir nedaudz vairāk kā 2012.gadā, tomēr vēl joprojām ir mazāk kā bija 2011.gadā (skatīt 9.attēlu).

Kopā 2013.gadā tika saražoti 50 900 t graudaugu, no kuriem pārstrādāti tikai 1,39%. Daļa graudu tiek eksportēta un liela daļa izmantota saimniecībās uz vietas lopbarībā, tomēr arī šajā produktu kategorijā pastāv liels pārstrādes potenciāls.

9.attēls. Graudu malšanas produktu un cietes ražošana, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

2013.gadā šajā produktu kategorijā darbojās 7 sertificēti pārstrādes uzņēmumi, kas ir par diviem uzņēmumiem vairāk nekā 2012.gadā. Bioloģiskos graudus pārstrādā SIA „Rīgas Dzirnavnīeks” (ražo bioloģiskos kviešu miltus un divu veidu auzu pārslas), A/S „Jelgavas dzirnavas” un SIA „Naukšēni” kā arī divi mazāki uzņēmumi z/s „Kaņepītes” un z/s „Ķelmēni”.

7.tabula. Bioloģisko graudu pārstrādes uzņēmumu veidi

Graudaugu pārstrāde atzītos uzņēmumos	Graudaugu pārstrāde saimniecībās reģistrētā uzņēmumā
<ul style="list-style-type: none"> • A/S Rīgas Dzirnavnīeks • A/S Jelgavas dzirnavas 	<ul style="list-style-type: none"> • Z/S Kaņepītes • Z/S Ķelmēni

- SIA Naukšēni

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

Vēl darbojas arī 4 sertificētas graudu noliktavas, no kurām divas sniedz kalnes pakalpojumus (skatīt 8.tabulu).

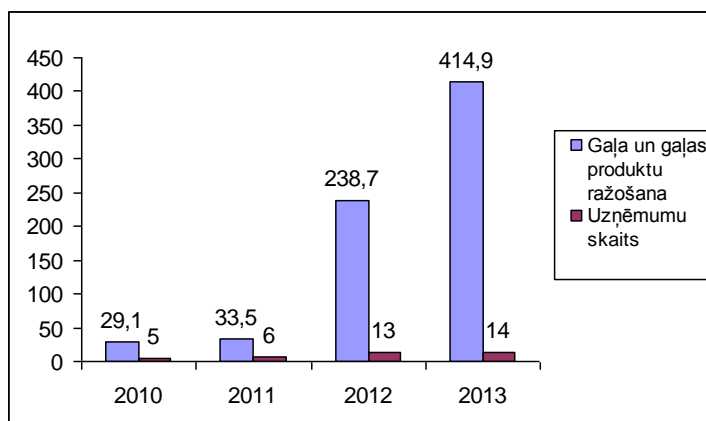
8.tabula. Bioloģiskās labības kalnes un noliktavas

1. LPKS Daiva	Labības kalne. Labības noliktava
2. SIA Kurland korn	Labības noliktava. Vairumtirdzniecība.
3. RSEZ Rēzeknes dzirnavnieks	Labības kalne. Labības noliktava
4. SIA LSEZ Baltic Transshipment center	Graudu noliktava

4.3. Gaļas un gaļas produktu pārstrāde

Bioloģiskā gaļa un gaļas produktu pārstrāde ir trešā lielākā bioloģisko pārstrādes produktu kategorija pēc pārstrādes apjoma. Bioloģiskās gaļas pārstrādes apjomi ir strauji auguši tieši pēdējo divu gadu laikā, 2013.gadā sasniedzot 414,9 t, kas ir gandrīz divas reizes vairāk nekā 2012.gadā (skatīt 10.attēlu). Tas ir salīdzinoši liels procents – 11,85% no kopējā bioloģiskajā lauksaimniecībā sarazotās gaļas (3500 t).

10.attēls. Bioloģiskās gaļas un gaļas produktu pārstrādes apjomi, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

Lielāko daļu no pārstrādātās bioloģiskās gaļas 2013.gadā sastādīja liellopu gaļa – gandrīz 90%, aitu un kazas gaļa kopā sastādīja 10%, bet trušu gaļa, cūkgaļa un pārējā gaļa kopā sastādīja mazāk par 1% (skatīt 9.tabulu).

9. tabula. Bioloģiskās gaļas pārstrādes apjomi, t

	2012	2013
Aitu un kazu gaļa	12,85	42,30
Cūkgaļa	0,26	0
Liellopu gaļa	224,62	371,69
Trušu gaļa	0,98	0,73
Pārējā gaļa	0	0,20

Avots: ZM statistikas dati, 2014

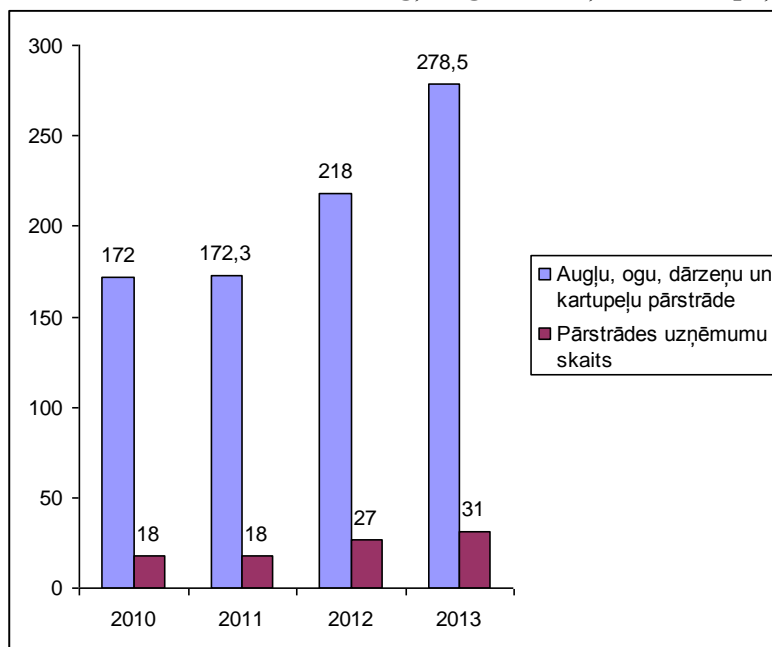
Ar gaļas produktu ražošanu 2013.gadā nodarbojās 14 uzņēmumi, no tiem viens ar gaļas produktu ražošanu, viens ar gaļas sadali, 6 kautuves un 6 kautuves ar gaļas sadali.

Gaļas produktu ražošana:	SIA „ĀMA”
Gaļas sadale:	SIA „Oši”
Kautuve, gaļas sadale:	LPKS Baltic Meat Standard SIA IDZ SIA ELPAS A SIA Cēsu miesnieks SIA AIBI SIA Servilat
Kautuves:	SIA Skalavas ZS Kumelītes ZS Lejas kaļļi SIA Ulbroka ZS Kalnpierves SIA „Ceplīši A.S.”

4.4. Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde

Šo bioloģisko produktu pārstrāde sastāda pagaidām tikai 8% no visas bioloģisko produktu pārstrādes apjoma. Taču augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde pēdējo divu gadu laikā ir palielinājusies. 2013.gadā tika pārstrādātas 278,5 tonnas.

10. tabula. Augļu, ogu, dārzeņu un kartupeļu pārstrāde, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

Pārstrādes uzņēmumu skaits šajā produktu kategorijā salīdzinot ar citu produktu kategorijām ir lielāks, 2013.gadā tas bija 31 uzņēmums, un arī uzņēmumu skaits tieši pēdējo divu gadu laikā ir palielinājies. 2014.gadā vēl ir pienākuši klāt 11 pārstrādes uzņēmumi.

Bioloģisko augļu, ogu un dārzeņu pārstrādē iesaistīti 6 atzīti uzņēmumi, tai skaitā divi kooperatīvi - „Zaļais grozs” un „Latgales ekoproducti”, 22 reģistrēti uzņēmumi un 15 saimniecībās notiek pārstrāde mājās apstākļos (skatīt 11.tabulu).

Bioloģisko augļu, ogu un dārzeņu pārstrādē ir visplašākais produktu sortiments: visa veida ievārījumi, žeļejas, kaltēti dārzeņi, kartupeļu ciete, vakuumā fasēti dārzeņi, skābēti un marinēti dārzeņi, sulas, biezenīši bērniem u.c.

SIA Aloja Starkelsen, kas kopš 2008.gada ražo bioloģisko kartupeļu cieti, ir lielākais pārstrādes uzņēmums šajā produktu kategorijā. Saražotās bioloģiskās cietes apjomi ik gadu ir auguši, un pašlaik uzņēmums jau kļuvis par otro lielāko bioloģiskās kartupeļu cietes ražotāju pasaulē. Gandrīz visu bioloģisko produkciju uzņēmums eksportē uz Rietumeiropu un ASV. Nākamgad plānots sākt eksportu uz Āzijas valstīm.

Savukārt vislielākā perspektīva bioloģisko augļu un dārzeņu pārstrādei ir uzņēmums „Lat Eko Food”, kas līdz šim savus bioloģiskos bērnu biezenīšus „Rūdolfis” ražoja SIA „Milda KM” ražošanas telpās un pildīja tikai loģistikas funkciju, bet 2014.gada oktobrī Ādažos atklāja no jauna uzbūvētu rūpnīcu. Tā ir pirmā rūpnīca Latvijā speciāli bioloģiskās produkcijas ražošanai, jo pārējās rūpnīcās, kas ražo bioloģiskos produktus, ir dalītā ražošana un bioloģisko produktu līnija ir nodalīta tikai laikā. Tā būs iespēja Latvijas bioloģisko augļu un dārzeņu audzētājiem realizēt savu ražu. Uzņēmuma plānotais ražošanas apjoms būs ap piecām tonnām augstvērtīgas bērnu pārtikas dienā. Paredzēts, ka 80% saražoto gardo biezeņu tiks eksportēti uz dažādām pasaules valstīm. Jaunās ražotnes standarti atbilst visām Eiropas Savienības augstākajām prasībām gan bērnu pārtikas, gan bioloģisku produktu ražošanā, kā arī jaunākajiem zinātnes sasniegumiem. Uzņēmumam „Lat Eko Food” tikai četros gados izdevies izaugt no maza nišas produkta par lielu ražotni, kura jau šobrīd eksportē savus biezeņus uz Kuveitu, Koreju, Lielbritāniju. Šobrīd SIA Lat Eko Food sortimentā ir 1/3 dārzeņu un 2/3 augļu biezeņu. Uzņēmums turpina sadarboties ar Latvijas valsts augļkopības institūtu un Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārtikas tehnologiem un strādā pie jauniem produktiem.

11. tabula. Bioloģiskās augļu, ogu un dārzeņu pārstrādes uzņēmumi

Atzītie uzņēmumi		
1.	SIA "Aloja-Starkelsen"	Kartupeļu cietes un blakusproduktu ražošana.
2.	LPKS „Latgales ekoproducti”	Augu izcelsmes produktu apstrāde un iepakošana.
3.	LPKS „Zaļais grozs”	Augļu, dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu pārstrāde ar uzņēmumā integrētu noliktavu. Augu izcelsmes produktu pārpakošana.
4.	SIA „Puratos Latvia”	Ražo ogu ievārījumus jogurtiem un saldētas ogas.
5.	SIA „Herbe”	Augļu, dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu pārstrāde. Tējas fasēšana.
6.	SIA „Milda KM”	Bērnu biezenīšu „Rūdolfis” ražošana pēc SIA „LatEkoFood” pasūtījuma.
Reģistrētie uzņēmumi		
1.	SIA LatEkoFood	Līdz šim ražoja bērnu biezenīšus „Rūdolfis” SIA „Milda KM” ražošanas telpās un pildīja tikai loģistikas funkciju, bet 2014.gadā ir uzcelta sava rūpnīca
2.	SIA „Linda Griin”	Bioloģiskā topinambūru pulvera ražošana.
3.	SIA SUMMUS	Saldētas ogas
4.	SIA SANGAS	Smiltsērķšķu sula un saldētas ogas

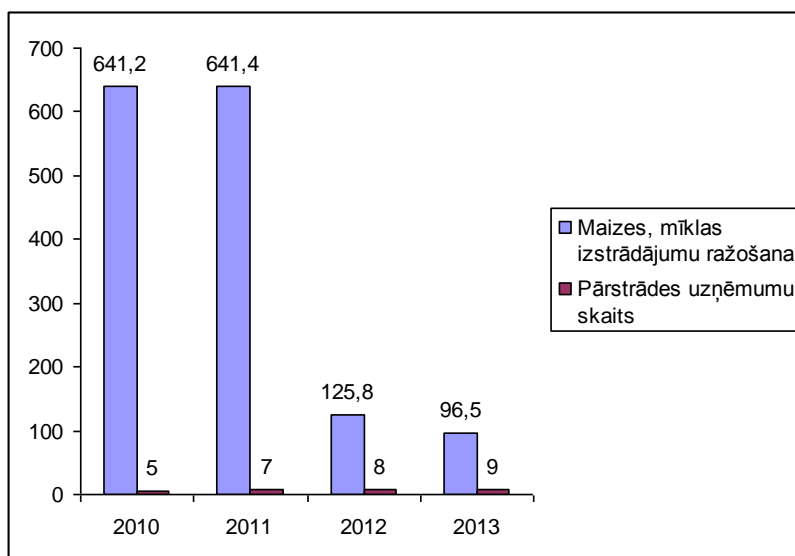
5.	SIA SMARTFOODY	Žāvētu augļu un sēklu pārpakošana.
6.	SIA Rāmkalni Nordeco	Ķirbju un cidoniju sukādes, sīrupi, saldētas ogas un dārzeņi,
7.	SIA "EDVARK"	Ātri saldētu augu izcelsmes produktu ražošana
8.	SIA "Leatus"	Cidoniju sukādes un sīrups
9.	SIA "DABBA"	Kaltēti augi un ogas
10.	ZS Lušēni	Žāvēti augļi un dārzeņi, sukādes, sīrupi, salāti un konfektes
11.	SIA Lakijs	Ābolu sula, upeņu nektārs, saldēti augļi un ogas. Pārtikas produktu saldētava.
12.	ZS Silpurmašas	Augļu un dārzeņu sulas, saldētas ogas un zaļumi, skābēti kāposti, dārzeņu mērces
13.	ZS Gaiķi	Augļu un dārzeņu sulas, saldētas ogas un biezeņi.
14.	ZS Dulbeņi	Kaltētas šitaki sēnes
15.	SIA Dienvidi plus	Saldētas smiltsērķšķu ogas un sula. Noliktava. Saldētava.
16.	SIA Dimdiņi	Skābēti kāposti
17.	ZS Garīkas	Kaltētas šitaki sēnes un sēņu pulveris
18.	ZS Kurpnieki	Ābolu sula, saldēta kviešu zelmeņa sula
19.	ZS Aļenkas	Ogu sulas, sukādes, svaigas ogas cukurā
20.	ZS Jurbrenči	Augļu un ogu ievārijumi, sīrupi, sulas, sukādes.
21.	SIA Ice Berry	Saldētas ogas
22.	SIA Latteps food	Rīsu un griķu galetes.
Pārstrāde mājas apstākļos		
1.	SIA Dēseles dzirnavas	Žāvēti augļi, ogas, garšaugi, rieksti un sēklas.
2.	SIA "E&E"	Augu izcelsmes prod. ražošana mājas apstākļos (etiķis)
3.	ZS Ataugas	Sulas, saldētas ogas, skābēti gurķi, mārrotki.
4.	LĪCĪŠI LTD SIA	Kaltēti dārzeņi un sulas
5.	ZS Kalnapakalnieši	Žāvēti āboli, saldētas ogas
6.	ZS MELDRI EB	Melnā plūškoka ogu sula un ābolu sula.
7.	ZS Sollomina muiža	Saldētas upenes.
8.	ZS Purmalas	Saldēti rabarberi un zemenes, ābolu biezenis un čipsi, mārrotki, vārītas bietes un burkāni.
9.	ZS Auziņas	Skābēti kāposti un gurķi, vārītas bietes, rīvēti burkāni un rutki.
10.	IU LIEPA	Augļu un dārzeņu marmelādes konfektes
11.	ZS Āres	Skābēti kāposti un gurķi, sālīti ķiploki
12.	KRONBERGAS DAILAS DĀRZI ZS	Smiltsērķšķu sula un saldētas ogas
13.	Inta Valdēna	Skābēti kāposti un gurķi
14.	Didzis Rumba	Ogu un dārzeņu sukādes
15.	ZS Drapmaņi	Ievārijumi, želejas, marinēti gurķi, saldēti pētersiļi

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

4.5.Maizes un mīklas izstrādājumu ražošana

Atšķirībā no pārējām produktu kategorijām, bioloģiskās maizes un mīklas izstrādājumu pārstrāde ir strauji kritusies pēdējo divu gadu laikā, samazinoties sešas reizes salīdzinot ar 2011.gada pārstrādes apjomiem. Tas lielākoties saistīts ar „Maiznīcas Ieva”, kura bija viena no lielākajām bioloģiskās maizes ražotājām līdz tam, darbības pārtraukšanu.

11.attēls. Bioloģiskās maizes un mīklas izstrādājumu ražošanas apjomi, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

Tomēr pārstrādē iesaistīto uzņēmumu skaits ir nedaudz palielinājies un 2013.gadā tie bija kopā 9 lielāki un mazāki pārstrādātāji (skatīt 12.tabulu).

12.tabula. Bioloģiskās maizes un miltu izstrādājumu ražošanas uzņēmumi

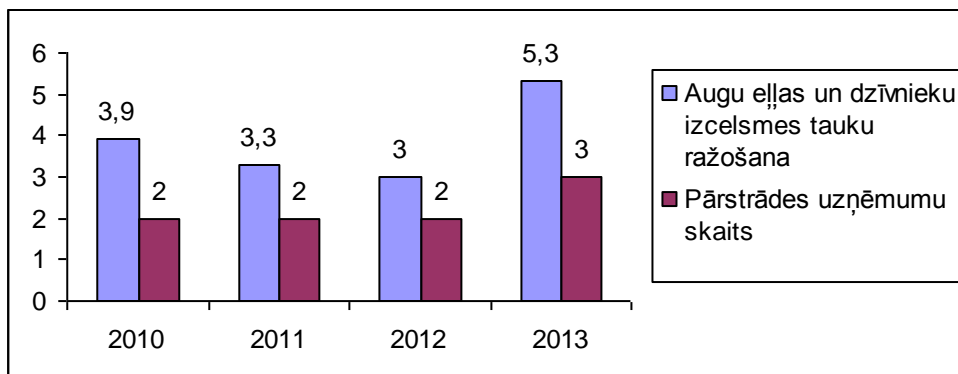
Maizes un miltu izstrādājumu ražošana atzītos uzņēmumos	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana reģistrētā uzņēmumā	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana mājas apstākļos
<ul style="list-style-type: none"> • SIA „Lāči” (maizes ražošana) • SIA „Maiznīca Flora” (maizes un miltu izstrādājumu ražošana) 	<ul style="list-style-type: none"> • SIA „Svētes maize” (maizes ceptuve) • Andris Zeps (maizes ceptuve) • SIA Silkalni (maizes ražošana) • SIA „EkoMako” (makaronu ražošana) 	<ul style="list-style-type: none"> • SIA Topinambo agro • ZS "Zārdiņi" • Jānis Rožlapa

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

4.6. Augu eļļas un dzīvnieku izcelsmes tauku ražošana

Bioloģisko augu eļļu Latvijā ražo nelielos apjomos – 2013.gadā tās kopā bija 5,3 tonnas, kas ir par 76% vairāk nekā 2012.gadā (skatīt 12.attēlu).

12.attēls. Bioloģiskās augu eļļas ražošanas apjomi, t

Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

Ar bioloģisko augu eļļu ražošanu līdz 2013.gadam nodarbojās divi ražotāji - SIA „Bormaņi” un SIA „Oiltree” un 2013.gadā to uzsāka vēl viens ražotājs - z/s „Kalna rēķi”.

SIA „Bormaņi” ražo bioloģisku nerafinētu rapšu eļļu.

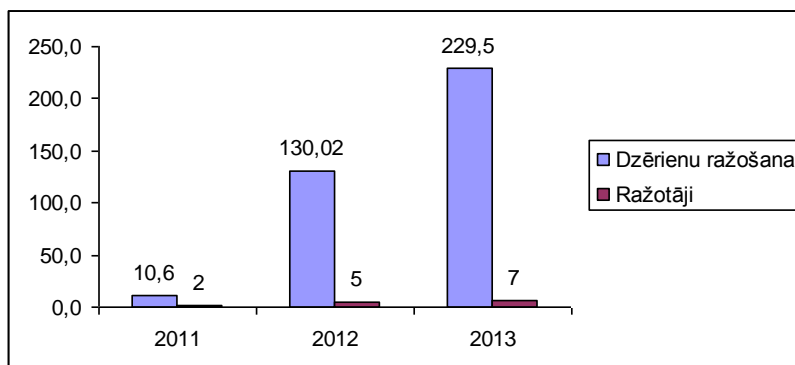
SIA „Oiltree” – ražo (pārpako) bioloģiskās eļļas (sezama sēklu, kokosriekstu, naktssveces, ciedru riekstu, valriekstu, melno ķimeņu, zemesriekstu, mandeļu, kaņepju, linsēklu, saulespuķu, argāna, makadāmijas riekstu, ķirbju sēklu eļļas un eļļu cepšanai).

Z/S „Kalna rēķi” ražo bioloģisku linsēklu eļļu (auksti spiesto) un bioloģisku rapšu eļļu (auksti spiesto) no savā saimniecībā izaudzētajām linsēklām un rapšu sēklām.

4.7. Dzērienu ražošana

Bioloģisko dzērienu ražošana sāka attīstīties 2011.gadā, kad ar to sāka nodarboties pirmie divi ražotāji un divu gadu laikā ražotāju skaits jau pieaudzis līdz septiņiem. 2013.gadā kopā saražotas gandrīz 230 tonnas bioloģisko dzērienu (skatīt 13.attēlu).

13. attēls. Bioloģisko dzērienu ražošana, t

Avots: ZM statistikas dati, 2014

Tiek ražoti dažādi bioloģiskie dzērieni, tādi kā alus, iesala dzērieni, vīni, sidri un dzirkstošie vīni, kā arī sulas. Visvairāk tiek saražoti iesali, 2013.gadā 182 tonnas (skatīt 13.tabulu).

13.tabula. Bioloģisko dzērienu apjomi, t

Bioloģiskie dzērieni	2012	2013
Alus ražošana	21,389	31,05
Iesala ražošana	106,63	182,01
Minerālūdeņu un bezalkoholisko dzērienu ražošana	2,003	8,19
Vīna ražošana	0	8,25
Sidra un citu augļu un ogu vīnu ražošana	0	0,01

Avots: ZM statistikas dati, 2014

14.tabula. Bioloģisko dzērienu ražotāji

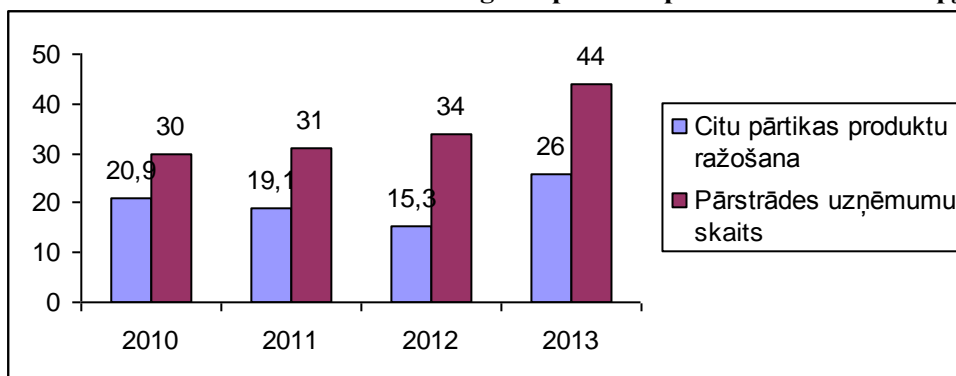
Ražotāji	Dzērieni
SIA Naukšēni	Rudzu nefermentētā un fermentētā iesala ražošana
SIA "Trevors"	Degvīns
SIA Sula	Bērzu sulas, bērzu sulas vīna un putojošā vīna ražošana.
SIA "Lejaskērzeni"	Vīnu (ābolu, paradīzes ābolu, brūkleņu, irbeņu, pīlādžu cidoniju, bērzu sulu, ceriņu, upeņu baltvīns), sidru (ābolu, paradīzes ābolu) un dzirkstošā vīna (ābolu, paradīzes ābolu, cidoniju) ražošana
SIA "Valmiermuižas alus"	Cidoniju zeltera un iesala dzēriena ražošana
SIA "Brūveris"	Alus ražošana
ZS „Iesals”	Rudzu nefermentētā un fermentētā iesala ražošana
SIA Kainaiži	Dzirkstošas bērzu sulas

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

4.8. Citu pārtikas produktu ražošana

Pie citu bioloģisko pārtikas produktu ražošanas ietilpst tējas, garšvielu un piedevu ražošana, cukurotas konditorejas ražošana, medus un citu biškopības produktu apstrāde, pārstrāde un iepakošana. Kopumā šajā produktu apvienotajā kategorijā iesaistīts salīdzinoši lielākais pārstrādes uzņēmumu skaits, 2013.gadā kopā 44 uzņēmumi.

14. attēls. Citu bioloģisko pārtikas produktu ražošanas apjomi, t

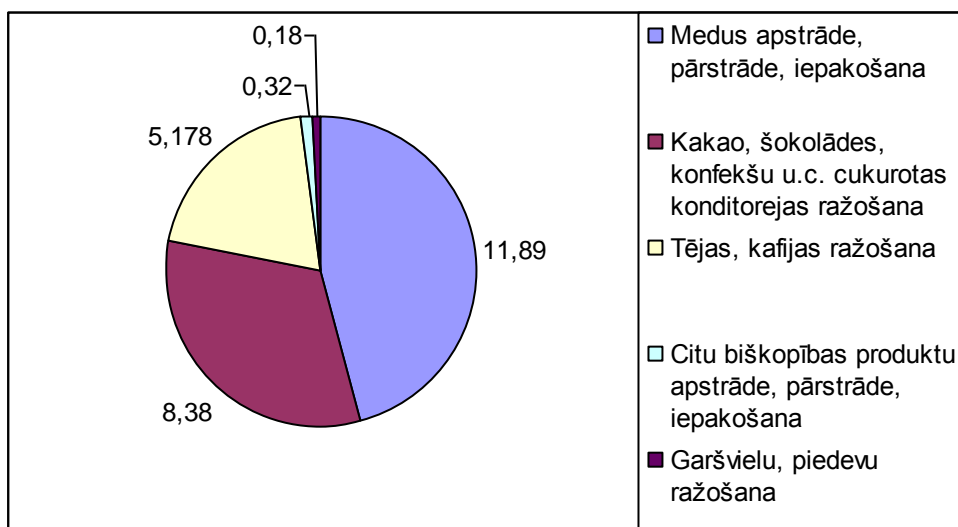
Avots: ZM Lauksaimniecības ziņojums 2014

Visvairāk 2013.gadā tika pārstrādāts bioloģiskais medus – 11,89 tonnas. Bioloģiskā medus ražošanā (fasēšanā un iepakojšanā) iesaistīti tādi atzītie pārstrādes uzņēmumi kā SIA „Vinnis”, SIA „Certrārija”, SIA „Deiva”, ZS „Kalna Sondori” un ZS „Kalna Smīdes-1”, reģistrēts uzņēmums SIA „Linda Zaļā” kā arī z/s „Lapegles”.

Konditorejas ražojumi saražoti 8,38 tonnu apjomā, no kuriem lielāko daļu saražoja SIA „Skrīveru saldumi”, kas ražo piena konfektes "Skrīveru Gotiņa" no bioloģiskā piena.

Bioloģiskā tēja 2013.gadā saražota vairāk kā 5 tonnu apjomā, no kuriem lielākie pārstrādātāji ir uzņēmums SIA „Upmaļi”, kas savas tējas arī eksportē uz vairākām Eiropas valstīm, un uzņēmumi SIA „Ozoliņi” un SIA „Field and Forest”, kā arī z/s „Ragāres”.

15. attēls. Citu bioloģisko produktu apjomi, %

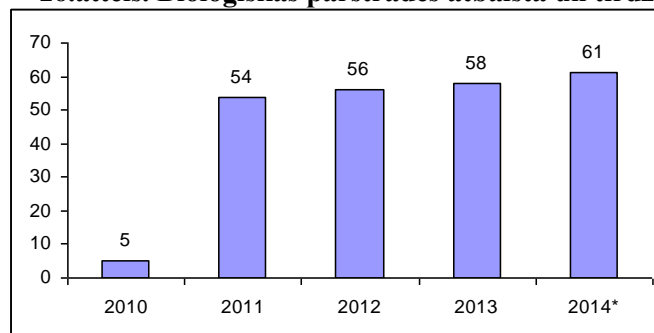

Avots: ZM statistikas dati, 2014

4.9. Bioloģiskās pārstrādes atbalsta un tirdzniecības uzņēmumi

Būtisku lomu bioloģiskās pārstrādes attīstībā spēlē arī pārstrādes atbalsta uzņēmumu (piena savākšana un transportēšana, fasēšanas un pārpakošanas, pārtikas produktu noliktavas) un tirdzniecības uzņēmumu (starpniecības un vairumtirdzniecības uzņēmumi, stacionārie veikali un interneta veikali) attīstība, kas piedzīvoja strauju izaugsmi 2011.gadā (skatīt 16.attēlu).

16.attēls. Bioloģiskās pārstrādes atbalsta un tirdzniecības uzņēmumi

*- uzņēmumu skaits uz 01.10.2014

Avots: PVD, 2014.gada 1.oktobris

Kopā šajā kategorijā 2014.gada oktobrī darbojās 61 uzņēmums, no tiem 22 mazumtirdzniecības vietas/veikali (t.sk. 4 internetveikali).

Svaigpiena savākšanas un pārvadāšanas uzņēmumi

1. SIA EEMR TRANSPORT	Piena pārvadāšana
2. PKS DZĒSE	Piena savākšana
3. LPPKS Trikātas KS	Svaigpiena savākšana un transportēšana
4. LPKS “Piebalga”	Svaigpiena savākšana un transportēšana
5. AKMEŅKALNI ZS	Piena transportēšana

Labības kaltes un noliktavas

1. LPKS Daiva	Labības kalte. Labības noliktava
2. SIA Kurland korn	Labības noliktava. Vairumtirdzniecība.
3. RSEZ Rēzeknes dzirnavnieks	Labības kalte. Labības noliktava
4. SIA LSEZ Baltic Transshipment center	Graudu noliktava

Vairumtirdzniecības un starpniecības uzņēmumi

1. SIA SANITEX	Vairumtirdzniecība
2. SIA "Kurzemes delikateses"	Vairumtirdzniecība
3. SIA CITUR	Starpniecības pakalpojumi.
4. SIA AGERONA	Starpniecības pakalpojumi
5. SIA TRANSIT SERVICE AGENCY	Starpniecība
6. SIA PRIKE LATVIJA	Starpniecība
7. SIA "AMG Eksports"	Starpniecība
8. SIA SCANDAGRA LATVIA	Starpniecības pakalpojumi
9. LPKS BIO GRAUDS	Starpniecības uzņēmums
10. SIA "Baltic Agro"	Tirdzniecība (starpniecība)
11. SIA "Banlat"	Tirdzniecība (starpniecība)

Noliktavas

1. SIA SPARLATS	Pārtikas produktu vairumtirdzniecības noliktava ar speciālu temperatūras režīmu.
2. SAS AUGMA filiāle	Jaukta sortimenta pārtikas produktu noliktava
3. SIA BLIK-M	Pārtikas produktu vairumtirdzniecības noliktava
4. SIA LSEZ LIEPĀJA BULK TERMINAL LTD	Pārējo pārtikas produktu specializēta noliktava.
5. SIA ALIS CO	Pārtikas produktu vairumtirdzniecības noliktava
6. SIA DHL LATVIA	Jaukta sortimenta pārtikas noliktava
7. SIA LEIPURIN	Pārtikas produktu noliktava
8. SIA WT TERMINAL	Noliktava
9. SIA WT TERMINAL	Noliktava
10. SIA NEO	Pārtikas produktu noliktava
11. SIA "Bernadeta"	Noliktava

Stacionārie veikali un internetveikali

1. SIA ZT	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
2. SIA CINTAMANI BALTIC (Antenas 3)	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
3. SIA CINTAMANI BALTIC (Šķūņu 12-14)	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
4. SIA CINTAMANI BALTIC (K.Ulmaņa gatve 122)	Stacionāra tirdzniecības vieta.
5. SIA CINTAMANI BALTIC (Duntes 19a)	Stacionāra tirdzniecības vieta.
6. SIA CINTAMANI BALTIC (Kr.Barona 24/26)	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
7. SIA CINTAMANI BALTIC (Jaunmoku 13)	Stacionāra tirdzniecības vieta.
8. SIA CINTAMANI BALTIC (Krasta 46)	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
9. SIA CINTAMANI BALTIC (Biķernieku 120)	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
10. SIA CINTAMANI BALTIC	Pārtikas produktu specializēta noliktava. Pārtikas produktu izplatīšana internetā un pa pastu.
11. SIA DABAS DOBE	Jaukta sortimenta pārtikas produktu noliktava. Stacionārā tirdzniecības vieta. Pārtikas produktu izplatīšana internetā un pa pastu.
12. SIA BS AUTO	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
13. SIA ARTLODO	Jaukta sortimenta pārtikas veikals. Pārtikas produktu izplatīšana internetā un pa pastu.
14. SIA DEIRO	Specializēts veikals
15. SIA SVĒTES MAIZE	Specializēts veikals
16. SIA FROMAGE	Jaukta sortimenta pārtikas veikals
17. SIA "Ekosan"	Mazumtirdzniecības veikals
18. SIA "Billes"	Pārpakošanas uzņēmums, tirdzniecības vieta
19. SIA "Bernadeta" (Brīvības gatve 302)	Pārpakošanas uzņēmums, veikals
20. SIA "Bernadeta" Ernesta (Birznieka-Upīša iela 20)	Jaukta sortimenta veikals
21. SIA "Bernadeta" (Baložu iela 28)	Jaukta sortimenta veikals
22. SIA "Geliz"	Internetveikals, noliktava

Kā arī 2014.gadā ir sertificējies pirmais sabiedriskās ēdināšanas uzņēmums SIA „Augstceltne”, kura kafējnīca un ēdnīca darbojas arī Zemkopības ministrijā, nodrošinot savās ēdienkartēs bioloģisko liellopu gaļu.

5. BIOĻĪSKO PRODUKTU PĀRSTRĀDĀTĀJU APTAUJAS REZULTĀTI

Lai padziļinātāk noskaidrotu bioloģiskās pārstrādes attīstības tendences un problēmas, ar kurām saskaras pārstrādes uzņēmumi, tika aptaujāti 17 pārstrādes uzņēmumi, kuri ražo bioloģiskos produktus: A/S „Tukuma piens”, SIA „Lāči”, SIA „Aloja Starkelsen”, SIA „Svētes maize”, SIA „Vinnis”, SIA „Skrīveru saldumi”, SIA „Valmiermuižas alus”, SIA „Dimdiņi”, SIA „Maiznīca Flora”, SIA „Puratos Latvia”, AS „Rīgas Dzirnāvnīks”, SIA „Brūveris”, SIA „Cēsu miesnieks”, SIA „Rāmkalni Nordeco”, SIA „Edvark” SIA „Biograph Organic Sweets” un z/s „Kaņepītes”. Līdz ar to aptaujā tika pārstāvētas dažādas produktu kategorijas: piena produktu pārstrāde, maizes un miltu izstrādājumu ražošana, graudu malšanas produktu ražošana, gaļas pārstrāde, dārzeņu pārstrāde, medus produktu pārstrāde, saldumu ražošana, alkoholisko un bezalkoholisko dzērienu ražošana.

Motivācija uzsākt ražot bioloģiskos produktus

Gandrīz trešdaļai no uzņēmumiem, kuri piedalījās aptaujā, tā bija reaģēšana uz patērētāju pieaugošo interesi par bioloģiskiem produktiem, brīvas tirgus nišas izmantošana. Motivācija bija aizvien pieaugošā klientu interese par dabiskiem produktiem, kuri tiek ražoti no bioloģiskām izejvielām. Kā arī pieaugošā bioloģisko produktu popularitāte.

Vairāk kā ceturtajai daļai ražotāju motivācija uzsākt ražot bioloģiskos produktus bija pārliecības pēc, jo cenšas izmantot tikai dabīgas izejvielas, piedāvāt pilnībā veselīgus produktus, utml.

Vairāk kā ceturtajai daļai šis lēmums bija intuitīvs. Bet vienam uzņēmumam tā bija reaģēšana uz ES lauksaimniecības atbalsta noteikumu izmaiņām, un lai nodrošinātu konkurētspēju pie salīdzinoši nelieliem ražošanas apjomiem, tika pieņemts lēmums specializēties produkcijas ražošanai no augstas kvalitātes izejvielām.

Bioloģisko izejvielu nodrošināšana

Vairāk kā puse no aptaujas dalībniekiem atzina, ka ir lielākas vai mazākas problēmas ar bioloģisko izejvielu nodrošināšanu, tas gan, protams, atšķiras no produkcijas veidiem.

Starp minētajām problēmām ir:

- vietējo izejvielu trūkums nepieciešamajā apjomā (piem. bio vistu olas, ogas, ogu un augļu sukādes, ķirbju sēklas, kāposti, milti) kā arī bio piens Kurzemē un Zemgalē;
- bioloģisko zemnieku saimniecību atrašana;
- izejvielu neatbilstošā kvalitāte;
- izejvielas cena (piem. eko cukurs vai eko raugs);
- kā arī tas, ka izejvielas starpnieks (vairumtirgotājs) nav sertificēts kā eko produktu izplatītājs.

Ir atsevišķi ražotāji, kā SIA „Aloja Starkelsen”, kas īpaši piestrādā pie nepieciešamās izejvielas cietes ražošanai – cietes kartupeļu iepirkuma attīstības.

Viens no aptaujas dalībniekiem izejvielas audzē pats.

Septiņi aptaujas dalībnieki atbildēja, ka problēmu nebija, nav vai pagaidām nav, bet viens no tiem, ka problēmas sākotnēji bijušas, bet tagad visi jautājumi atrisināti.

Gandrīz trešdaļa aptaujas dalībnieku atzina, ka izmanto tikai vietējās izejvielas, bet tas vairāk ir produktiem, kuriem ir nepieciešamas tikai dažas izejvielas. Lielākai daļai aptaujas dalībnieku tomēr nav iespējams iztikt vai nodrošināt tikai vietējās izejvielas gan nepietiekamā daudzuma, gan specifisku izejvielu dēļ, kuras Latvijā pagaidām vēl netiek ražotas bioloģiskās izcelsmes vai vispār netiek ražotas, gan arī cenas dēļ. Trīs aptaujas dalībnieki atzina, ka cenšas lielākoties izmantot vietējās ekoloģiskās izcelsmes izejvielas.

Aptaujas atbildes norādīja ļoti dažādu bioloģisko produktu ražošanas sadārdzināšanos salīdzinājumā ar līdzvērtīgiem konvencionālajiem produktiem. Atliek secināt, ka izmaksu atšķirība ir ļoti atkarīga no produkta veida, kā arī tika minēts, ka izejvielu cenas un līdz ar to arī izmaksu atšķirības mēdz būtiski mainīties katru gadu. Zemākā minētā izejvielu izmaksu atšķirība bija 5% gaļas iepirkuma cenai, biežāk minēts tika 20% -30%, bet daži minēja arī 50-60% un vairākas (divas līdz desmit) reizes dārgāk.

Bioloģiskās produkcijas realizācija

Lielākā daļa aptaujāto ražotāju realizē savu produkciju lielākajos tirdzniecības tīklos Latvijā. Daļa ražotāju arī Rīgas „zaļajos” veikaliņos.

12 no 17 aptaujātajiem ražotājiem savu bioloģisko produkciju arī eksportē. Tiesa lielākā daļa no eksportētājiem nelielu daļu, 1-3%. Trīs eksportētāji eksportē apmēram 50% un divi eksportētāji gandrīz visu savu bioloģisko produkciju vai 90%.

Vairāk kā puse aptaujas dalībnieku minēja, ka saskaras ar dažādām grūtībām savas bioloģiskās produkcijas realizācijā, tai skaitā:

- patērētāju nezināšana par atšķirību starp parasto produkciju un bioloģisko;
- salīdzinoši augstās pašizmaksas dēļ grūtāk pārdot tirdzniecības tīkliem par augstāku cenu;
- grūtības ar augsto gala cenu;
- nelieli realizācijas apjomi, iespējams iedzīvotāju zemās pirktspējas dēļ;
- ļoti sīva konkurence (miltu un auzu pārslu produktiem);
- diviem eksportētājiem uz Krieviju attiecīgi embargo.

Nākotnes plāni attiecībā uz bioloģiskajiem produktiem

Lielākā daļa no aptaujas dalībniekiem norādīja, ka viņu uzņēmumiem ir nopietni nākotnes plāni attiecībā uz bioloģiskajiem produktiem, kas ietver sortimenta paplašināšanu, apgrozījuma palielināšanu, kā arī daļai eksporta attīstīšanu. Viens uzņēmums norādīja, ka plāno palielināt bioloģisko izejvielu audzēšanu pārstrādes vajadzībām. Pāris uzņēmumi norādīja, ka pārskatīs eko produktu sortimentu.